

4. Вегера В. М. Оплата праці: поняття, особливості / В. М. Вегера // Актуальні проблеми держави і права. - 2014. - Вип. 73. - С. 419-425. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2014_73_69
5. Овсяк Н. В. Сутність та особливості понять "оплата праці" та "заробітна плата" визначених в нормативно-правовій базі України / Н. В. Овсяк // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2014. - № 3(2). - С. 27-31. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2014_3%282%29_7
6. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 472 с.

Капінус Марія Андріївна

здобувач вищої освіти

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Поклонська Оксана Юріївна

викладач кафедри цивільно-правових дисциплін

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Встановлення правового режиму ліцензування здійснення певних видів господарської діяльності є потенційно небезпечними, але є необхідним. Ліцензування являє собою, з одного боку, дієвий механізм реалізації прав громадян на заняття не забороненими законом видами діяльності, з іншого – один із способів забезпечення законності. Ліцензування слугує встановленню особливого державного контролю за здійсненням таких видів господарської діяльності, які мають певні особливості, що пов'язані з реалізацією найбільш важливих публічних інтересів - це все обумовлює **актуальність теми**.

Існує значна кількість науковців, які розглядали та досліджували питання ліцензування господарської діяльності, а саме: А.І. Шпомпер, А.Б. Багандов, В.Б. Авер'янов, Г.В. Мельничук, Л.В. Шестак, Н.О. Саніахметова, Е.Е. Берікова, О.М. Олійник, О.А. Цихоцька, М.К. Галянич, та інші [1, ст.105-110].

У загальному розумінні ліцензування – це порядок надання дозволів на здійснення окремих видів діяльності спеціально уповноваженими на те державою органами. Інакше кажучи, ліцензія виступає документом, який вказує на легітимацію вказаних господарських відносин, вона зазначає, що той чи інший суб'єкт господарювання працює на ринку добровільно і відповідно до законодавства. В Україні ліцензування застосовується з метою підвищення надійності економіки держави та недопущення на ринок товарів і послуг, які не відповідають встановленим на рівні держави стандартам і вимогам та суперечать законодавству. Іншими словами ліцензування виступає законодавчо визначеним способом обмеження господарської ініціативи суб'єктів, але не є способом обмеження конкуренції у провадженні господарської діяльності [2, ст.172-179].

Цікавою є думка вченого А.І. Шпомер, який вважає, що ліцензування – це діяльність уповноважених державою органів, спрямована на надання у встановленому порядку суб'єктам господарювання дозволу на здійснення за певних умов, передбачених законодавчими актами, видів господарської діяльності, на захист прав і законних інтересів громадян, організацій та навколишнього

природного середовища, а також забезпечення безпеки держави. Змістом цієї діяльності є дії які спрямовані на видачу, переоформлення та анулювання ліцензій, видачу дублікатів ліцензій, ведення ліцензійних справ та ліцензійних реєстрів, контролю за додержанням ліцензіатами ліцензійних умов, видачу розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов, а також розпоряджень про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування [3, ст.181-185].

У свою чергу О. М. Олійник зазначає, що ліцензування – це правовий режим початку здійснення окремого, визнаного законодавством виду підприємницької діяльності, що припускає: 1) державне підтвердження і визначення меж права на ведення господарської діяльності; 2) державний контроль за здійснюваною діяльністю; 3) можливість припинення діяльності на особливих підставах органами держави [4, ст.15-18].

Щодо цього питання у вченого А.Б. Багандова цікавою є точкою зору про те, що ліцензування є однією з форм контрольно-дозвільної діяльності держави, а відносини, які регулюються ліцензійним правом як інститутом адміністративного права, мають «характер відносин, що виникають між органом, що здійснює ліцензування, та суб'єктом виду діяльності, що ліцензується» [5, ст.260-264].

Схожу точку зору має вчена Л. В. Шестак, визначаючи ліцензування як форму виконавчої діяльності, виражену в санкціонуванні, офіційному визнанні за визначеними суб'єктами прав на зайняття окремими видами діяльності, коли потрібен високий професіоналізм і кваліфікація, а також здійснення контролю за фактично вчинюваними діями [6, ст.63].

Заслуговує уваги думка А. І. Цихоцької, яка вважає, що реальним змістом ліцензування є організаційно-коригуюча дія держави на об'єкт управління, а ліцензування – це одна із функцій державного управління, один із найбільш загальних і типових способів впливу держави на господарюючі суб'єкти [7, ст.132].

Законодавче визначення та регулювання ліцензування міститься в Законі України «Про ліцензування видів господарської діяльності», відповідно до ч.1.п.6 ст. 1 якого під ліцензуванням розуміється засіб державного регулювання провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, спрямований на забезпечення реалізації єдиної державної політики у сфері ліцензування, захист економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів [8].

У даному випадку, доречно розглянути й функції органів ліцензування відповідно до чинного законодавства, а саме:

- функція забезпечення дотримання законодавства у сфері ліцензування;
- функція затвердження спільно зі спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування ліцензійних умов провадження певного виду господарської діяльності та порядок контролю за їх дотриманням;
- функція видання і переоформлення ліцензій, надання дублікатів ліцензій на певний вид господарської діяльності, прийняття рішень про визнання ліцензій недійсними;
- функція здійснення у межах своєї компетенції контролю за дотриманням ліцензіатами відповідних умов;
- функція видання розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов;

- функція анулювання ліцензії на певний вид господарської діяльності;
- функція формування і ведення ліцензійного реєстру [9, ст.92-100].

Слід зазначити, що спеціально уповноважений орган з питань ліцензування відповідно до законодавства, має свої територіальні органи, які діють на підставі затверджених ним положень. Розпорядження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, прийняті в межах його компетенції, є обов'язковими для виконання органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, юридичними особами всіх форм власності, а також фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності [10, ст.298].

Таким чином, беручи до уваги все вищесказане можемо виокремити низку особливостей ліцензування, а саме:

- 1) ліцензування насамперед передбачає надання дозволу на заняття певним видом (видами) господарської (підприємницької) діяльності;
- 2) ліцензування – це діяльність, яка пов'язується з видачею ліцензій та вчиненням інших дій, що пов'язані з видачею ліцензій (ліцензійних дій);
- 3) ліцензування провадиться тільки уповноваженими на це державними органами;
- 4) ліцензії видаються тільки певним особам;
- 5) ліцензуванню підлягають тільки певні види господарської діяльності;
- 6) ліцензування – це надання дозволу на необмежений строк, окрім видачі ліцензій на певний строк у випадках, передбачених законодавством України;
- 7) ліцензування – це надання дозволу за певних умов [11, ст.167-178].

Проаналізувавши, можна дійти до висновку про те, що ліцензування є одним з провідних інститутів у системі господарської діяльності, яке виступає формою контролю за набуттям спеціального правового статусу, фактичним виконанням обов'язкових ліцензійних умов, припиненням діяльності суб'єкта ліцензійних правовідносин, а також формою контролю за правомірністю використання обмежених ресурсів, можна сказати, що процедура ліцензування є важливим засобом управлінського впливу яке регулюється законодавством. На нашу думку, дослідження державного регулювання ліцензування господарської діяльності не втрачатимуть актуальності й надалі, тому що головною метою в цій сфері є підвищення ефективності державного управління.

Бібліографічні посилання:

1. Баженова А.А., Ліцензування господарської діяльності: соціально- економічне значення, цілі ,принципи і функції. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2014. – С. 105 – 110.
2. Великий В.І. Розвиток інституту ліцензування . Науковий вісник Київського національного ун-ту . внутр.справ -2009.- № 4 С. 172-179.
3. Шпомер А.І. Ліцензування господарської діяльності: питання галузевої ідентифікації .Університетські наукові записки. - 2011. - № 1. - С. 181-185.
4. Олійник О.М. Правові основи ліцензування господарської діяльності України. – 1994. – № 6. – С. 15–18.
5. Багандов А.Б. Ліцензійне право: Навчально-практичний посібник -За ред. Дмитрієва Ю. А. - 2004. –С. 640.
6. Шестак Л. В. Ліцензування як адміністративно-правовий інститут: кандидата юрид. наук / Шестак Л. В. ; Нац. акад. держ. податк. служби України. – , 2005. –С. 187.
7. Цихоцька А. І. Ліцензування як метод управління. Державне управління: проблеми теорії, історії, практики, викладання: тез. доп. і повід. -2006. - С. 132-163.
8. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [Електронний ресурс] : Закон України від 02 берез. 2015 р. № 222-VIII. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
9. Удосконалення законодавчого механізму ліцензування діяльності у сфері обігу металобрухту. А. Р. Шимко. Юрист України. - 2014. - № 2. - С. 92-100.

10. Крупка Ю.М. Ліцензування господарської діяльності в Україні: коментар законодавства, судова практика . Ю.М. Крупка. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – С. 298.

11. Деревянко Б.В. Ліцензування як засіб регулюючого впливу держави на діяльність навчальних закладів. Форум права: – 2011. С. 167-178.

Карасьова Ганна Ігорівна

здобувач вищої освіти

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

Карпенко Роман Валерійович

викладач кафедри цивільно-правових дисциплін

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЕЛЕКТРОННИЙ ДОГОВІР

Технологічний прогрес знаходиться у стані постійного розвитку. Ще 10 років тому комп'ютер та інтернет були предметами розкоші, а сьогодні вони є доступними для кожної людини. Такий швидкий прогрес призвів до того, що відносини почали виникати у віртуальному просторі і з'явилась необхідність врегулювати такі відносини.

Цивільний оборот вже давно використовує електронні документи, тому не дивно, що сьогодні велика кількість договорів укладається в електронному вигляді за допомогою всесвітньої мережі інтернет. [3, с. 226]. Договір вважається укладеним, якщо сторони у належній формі погодили між собою його істотні умови. Погодження цих умов відбувається у процесі переговорів, які передують укладанню договору. Загальний порядок укладання договорів регулюється статтями 638-650 Цивільного кодексу України [1; 2, с. 47].

Основним способом укладання договорів в Інтернеті є електронний обмін даними. Електронний обмін даними (Electronic data interchange) – засіб, за допомогою якого компанії можуть використовувати мережі для ділової взаємодії. Такий обмін даними забезпечує оперативну взаємодію торговельних партнерів, клієнтів, постачальників, посередників та інших на всіх етапах підготовки, укладення і реалізації договору. [4, с. 248]. У вересні 2015 року було винесено зміни до статті 639 Цивільного кодексу України [1] які визначали форму укладення електронних договору. Хоча, фактично, електронний договір становить певний електронний документ який зберігається на певному матеріальному носії, ч. 2 ст. 639 Цивільного кодексу України тепер зазначає, що договір укладений за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем, вважається укладеним у письмовій формі [1].

Проте залишається ряд проблем пов'язаних із електронними договорами. Головною серед них є проблема підписання електронних договору. Юридична особа, як правило, користується для підписання електронних документів, електронним підписом чи його функціональними еквівалентами. Однак не кожна фізична особа має такі інструменти, тому вони обмежуються статтею 642 Цивільного кодексу України: якщо особа, яка одержала пропозицію укласти договір, у межах строку для відповіді вчинила дію відповідно до вказаних у пропозиції умов договору, яка засвідчує її бажання укласти договір,